กรกัญญา อักษรเนียม

อบต.และชาวนาห้วยขมิ้น จัดมหกรรมวิเคราะห์ดินครั้งใหญ่

คณะกรรมการกลุ่ม หัวหน้าส่วนราชการในพื้นที่ รับมอบแผนที่นาข้าว 3,000 ไร่ ที่ถ่ายด้วยเครื่องบิน UAV จากทีมวิจัยเนคเทคและเอไอที

The biggest soil analyzing project in Saraburi province

Recently, Huaykhamin Community Rice Seed Center lead by Mr.Rom Wannaprasert, the president of the center, and Mr.Tonglor Dokpikul, Chief Executive of Huaykhamin Sub-district Administrative Organization, held an event called "Soil Analyzing project" with tailor-made fertilizer. Several hundreds of the farmers had attended this activity. It started off with the farmers collecting their soil sample for 30 trained volunteer officers to analyze their soil in this morning. By afternoon, the farmers would have had their results and also receiving an introduction of how to apply tailor-made fertilizer on their soil.

เมื่อเร็วๆ นี้ชาวนาศูนย์วิสาหกิจชุมชนผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวห้วยขมิ้น นำโดย**ผู้ใหญ่ร่ม วรรณประเสริฐ** ประธานกลุ่มฯ ร่วมกับ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยขมิ้น โดย**นายทองหล่อ ดอกพิกุล** นายกฯ จัดงาน **"มหกรรมวิเคราะห์ดิน"** ณ คลินิกดิน ปุ๋ยสั่งตัด ศูนย์วิสาหกิจชุมชนผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวห้วยขมิ้น มีเกษตรกรชาวนา จ.สระบุรี และจังหวัดใกล้เคียง เข้าร่วมประมาณ 300 ราย ซึ่งชาวนาจะนำตัวอย่างดินจากแปลงนาที่เก็บเกี่ยวข้าวเสร็จแล้วของตัวเองมาส่งตรวจวิเคราะห์ด้วยเจ้าหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ประมาณ 30 คน ที่ผ่านการฝึกอบรมการใช้เครื่องมือวิเคราะห์ดินมาเป็นผู้ตรวจวิเคราะห์ดิน หลังรับประทานอาหารเที่ยงชาวนาที่ส่งตัวอย่างดินจะได้รับผลการวิเคราะห์ดินพร้อมกับคำแนะนำการใช้ปุ๋ยสั่งตัดกลับบ้านด้วย ทั้งนี้จะได้รับคำอธิบายเบื้องต้นว่าดินที่วิเคราะห์ให้มีธาตุอาหาร N P K ระดับใด ต้องใช้แม่ปุ๋ย 46-0-0, 18-46-0 หรือ 0-0-60 ปริมาณเท่าไร ซึ่งส่วนใหญ่จะมีปริมาณน้อยกว่าชาวนาทั่วไปกว่าครึ่ง

นายทองหล่อ ดอกพิกุล นายกอบต.ห้วยขมิ้น ผู้สนับสนุนจัดงานมหกรรมวิเคราะห์ดิน มอบทุนการศึกษาเด็กนักเรียน

เริ่มต้นงานด้วยการทำพิธีสู่ขวัญข้าวซึ่งเป็นประเพณีเรียกขวัญกำลังใจของชาวนาหลังจากเก็บเกี่ยวข้าว ทั้งยังเป็นการขอขมาพระแม่โพสพหรือเทพีแห่งข้าวด้วย จากนั้น นายทองหล่อ ดอกพิกุล นายกอบต. ห้วยขมิ้น กล่าวต้อนรับผู้ร่วมงานและบอกว่าสมาชิกชุมชนนี้ส่วนใหญ่เป็นชาวนาจึงส่งเสริมการประกอบอาชีพชาวนาให้มีประสิทธิภาพขึ้น โดยยินดีให้การสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานของกลุ่มฯ ซึ่งทำมาอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะการนำชาวนาศึกษาดูงาน ในอนาคตอาจนำสมาชิกฯ ไปศึกษาดูวิถีการทำนาของชาวนาเวียดนาม รวมถึงสนับสนุนงบประมาณส่วนหนึ่งในการจัดงานมหกรรมตรวจวิเคราะห์ดินครั้งนี้ด้วย

คณะกรรมการกลุ่มและหัวหน้าส่วนราชการใน จ.สระบุรี มอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนซึ่งเป็นลูกหลานของสมาชิกในหมู่บ้าน โดยทุนการศึกษานี้เป็นกำไรของกลุ่มที่จัดสรรเพื่อสาธารณประโยชน์ 10%

ทีม อสม. อาสาเกือบ 30 คน เปลี่ยนจากการจับเข็มฉีดยามาถือหลอดทดลองเพื่อวิเคราะห์ดินด้วยเครื่องมืออย่างง่ายให้กับชาวนาที่เข้าร่วมงาน

คณะวิทยากร การเสวนา "ตรวจวิเคราะห์ดิน หนทางสู่การลดต้นทุน" โดยคุณเปรม ณ สงขลา วารสารอู่ข้าวเป็นผู้ดำเนินการเสวนา เรื่อง "ตรวจวิเคราะห์ดิน หนทางสู่การลดต้นทุน"

ดร.ประทีป วีระพัฒนนิรันดร์ กล่าวว่า *จากการที่ทีมวิจัยปุ๋ยสั่งตัดนำโดย **ศ.ดร.ทัศนีย์ อัตตะนันทน์** ทำการวิจัย ลงพื้นที่ให้ความรู้เรื่องดินและปุ๋ยสั่งตัดให้กับชาวนาในหลายพื้นที่มาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 พบว่า มีเกษตรกรชาวนาอีกเป็นจำนวนมากที่ยังไม่รู้จักดิน ไม่รู้จักปุ๋ย ทำให้การใช้ปุ๋ยผิดพลาดสิ้นเปลืองต้นทุนโดยใช่เหตุ ทีมงานพยายามให้ความรู้ด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายเพื่อให้เข้าถึงชาวนาได้ดี การตรวจวิเคราะห์ดินพบว่า ชาวนาไทยใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 มานาน มีปริมาณธาตุฟอสฟอรัสค่อนข้างมากแต่ขาดธาตุโพวแทสเซียมซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เมล็ดข้าวลีบ โดยเมื่อปี พ.ศ.2553 กรมวิชาการเกษตร ร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร สุ่มตัวอย่างปุ๋ยเคมีจากสหกรณ์ต่างๆ จำนวน 222 แห่ง รวม 555 ตัวอย่าง พบว่า 57% เป็นปุ๋ยไม่เต็มสูตร ทั้งนี้ชาวนาสังเกตได้ว่าหากตนเองใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 ติดต่อกันมาเป็นเวลานานแต่กลับตรวจวิเคราะห์ดินพบว่าขาดธาตุฟอสฟอรัส แสดงว่าปุ๋ยเคมีที่ใช้นั้นปลอม ซึ่งการใช้ปุ๋ยสั่งตัดหรือการมีคลินิกดิน ปุ๋ยสั่งตัด จะช่วยลดปัญหาปุ๋ยปลอม ปุ๋ยแพง และการใช้ปุ๋ยผิดพลาดลงได้*

ดร.ประทีป วีระพัฒนนิรันดร์ มูลนิธิพลังนิเวศและชุมชน

ศ.ดร.ทัศนีย์ อัตตะนันทน์ หัวหน้าทีมวิจัยปุ๋ยสั่งตัด

คุณวีรวัฒน์ นิลรัตนคุณ ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตพืชฯ ภาคเหนือตอนล่าง กรมวิชาการเกษตร

คุณพิสุทธิ์ ไพบูลย์รัตน์ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)

ชาวนาควรพิจารณาว่าปัจจัยสู่การสำเร็จในอาชีพของตนเองนั้นเป็นอย่างไร เช่น เมล็ดพันธุ์ข้าวมีคุณภาพหรือไม่ ใช้ในปริมาณเหมาะสมหรือเปล่า แต่พบว่าชาวนาส่วนใหญ่ใช้เมล็ดพันธุ์เกินอัตราแนะนำประมาณ 1 เท่า สำหรับการใช้ปุ๋ยเคมี ปีพ.ศ.2555 ประเทศไทยใช้ปุ๋ยเคมีประมาณ 5.5 ล้านตัน ส่วนใหญ่เป็นปุ๋ยนาข้าวโดยภาคกลางมีปริมาณการใช้มากที่สุด จากการทดลองพบว่า การใช้ปุ๋ยสั่งตัดในนาข้าวสามารถลดการใช้ปุ๋ยเคมีลงได้ถึงครึ่งหนึ่ง ซึ่งการใช้ปุ๋ยสั่งตัดยังทำให้ต้นข้าวแข็งแรง ปัญหาโรคและแมลงลดลง การใช้น้ำชลประทานลงได้ถึงประมาณครึ่งหนึ่ง ทำให้ชาวนาลดต้นทุนลงได้มากทีเดียว ดังกรณีชาวนาที่สำนักตะค่า จ.สุพรรณบุรี ใช้ปุ๋ยสั่งตัดมาตั้งแต่รุ่นแรกๆ ใช้อย่างต่อเนื่อง ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง ต้นข้าวแข็งแรง และได้ผลผลิตอย่างน่าพอใจ ไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูข้าวมาเป็นเวลา 12 ปีแล้ว

คุณวีรวัฒน์ นิลรัตนคุณ ให้ข้อมูลว่า*มีเกษตรกรชาวนาอีกจำนวนไม่น้อยที่ไม่มีความรู้เรื่องดิน ไม่รู้จักธาตุอาหารพืช ไม่รู้ว่า N P K คือ อะไร ทั้งๆ ที่ นักวิชาการเข้าไปให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง และยังต้องให้ความรู้กับชาวนาให้รู้จักดิน รู้จักปุ๋ย รู้จักสูตรปุ๋ย เพื่อนำไปสู่การใช้ปุ๋ยให้ถูกต้องกับความต้องการในแต่ละช่วงหรือใส่ให้ทันเวลา โดยพบว่าการแนะนำส่งเสริมจะประสบความสำเร็จมากในกรณีที่ชาวนาเป็นผู้ทดลองเปรียบเทียบเอง*

คุณอาทิตย์ กุคำอู ผอ.ศูนย์วิจัยข้าวพระนครศรีอยุธยา กล่าวว่า *การลดต้นทุนการผลิตลงหรือใช้ต้นทุนการผลิตที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นของชาวนานั้นให้พิจารณาหลัก **"3 ต้องทำ 3 ต้องลด"** ด้วยการทำนาปีละไม่เกิน 2 ครั้ง ใช้เมล็ดพันธุ์มีคุณภาพดีในอัตราที่เหมาะสม มีการทำบัญชีฟาร์มบัญชีครัวเรือนเพื่อดูว่าปัจจัยใดที่ใช้ฟุ่มเฟือย ลดการใช้ปุ๋ยเคมีที่ไม่ถูกต้องลงหรือใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดการใช้สารเคมีที่ไม่ถูกต้องลง*

นักวิจัยเนคเทคแนะนำการใช้โปรแกรมแอพพลิเคชั่นใบข้าวเพื่อวิเคราะห์ความต้องการปริมาณธาตุอาหารในช่วงนั้นๆ

• กลุ่มห้วยขมิ้น ชาวนากลุ่มแรกของไทยที่ได้ใช้เทคโนโลยีทันสมัยที่สุด

คุณพิสุทธิ์ ไพบูลย์รัตน์ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ในฐานะหัวหน้าทีมวิจัย ***"โครงการนาแห่งการเรียนรู้"*** ภายใต้ความร่วมมือของเนคเทคและสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (เอไอที) กล่าวว่า *สมาชิกกลุ่มศูนย์วิสาหกิจชุมชนผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวห้วยขมิ้นเป็นชาวนากลุ่มแรกของไทยที่ได้ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยที่สุดอย่างเครื่องบิน UAV หรือเครื่องบินไร้คนขับด้วยการร่วมมือของมหาวิทยาลัยชุบุ ประเทศญี่ปุ่น ใช้เครื่องบินนี้ถ่ายภาพแปลงนารวมพื้นที่ประมาณ 3,000 ไร่ ทำแผนที่โดยนักวิจัยจากเนคเทค และนักศึกษา หรือเอไอที เป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งโครงการวิจัยนี้ได้ต่อยอดเรื่องปุ๋ยสั่งตัดของศ.ดร.ทัศนีย์ เพื่อให้ชาวนาใช้งานได้ง่ายขึ้น โดยชาวนาจะนำผลการวิเคราะห์ดิน ระดับธาตุอาหารไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม ค่าความเป็นกรด-ด่างของดิน บันทึกในโปรแกรม ที่จัดทำโดยนักวิจัยทีมงานเอไอทีและเนคเทค ระบบจะคำนวณปริมาณปุ๋ยที่สมาชิกต้องใส่ในแปลงนั้นๆ ทำให้สมาชิกได้รับคำแนะนำการใช้ปุ๋ยสั่งตัดได้ทันที*